

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут людини

Кафедра практичної психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
_____ (Жильцов О.Б.)
« 05 » * 09 _____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психосоматика

для студентів

спеціальності 053 Психологія

освітнього рівня другого (магістерського)

освітньої програми 053.00.02 Практична психологія

спеціалізації _____

Київ – 2019

Розробники: Клібайс Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

Викладачі: Клібайс Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри (циклової комісії) практичної психології

Протокол від 23 серпня 2018 р. № 8

Завідувач кафедри [підпис] (О.М. Лозова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 053.00.02 Практична психологія
(назва освітньої програми)

3 .09 . 2018 р.

Керівник освітньої програми [підпис] (О.М. Лозова)
(підпис)

Робочу програму перевірено

03.09.2018 р.

Заступник директора/декана [підпис] (Р.О. Павлюк)
(підпис)

Пролонговано:

на 2019/2020 н.р. [підпис] (О.М. Лозова), « 23 » 08 20 19 р.,
протокол № 7
(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20 _____ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20 _____ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПБ)

на 20 /20 н.р. _____ (_____), « _____ » _____ 20 _____ р.,
протокол № _____
(підпис) (ПБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	
Курс	5	5
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів з розподілом:	5	
Обсяг кредитів	5	5
Обсяг годин, в тому числі:	150	150
Аудиторні	40	20
Модульний контроль	10	-
Семестровий контроль	30	30
Самостійна робота	70	100
Форма семестрового контролю	іспит	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета даного курсу полягає в удосконаленні теоретичних знань та практичних навичок студентів з питань діагностики, диференційної діагностики, формулювання діагнозу, призначення адекватного психологічного лікування клієнтам та пацієнтам з психосоматичними розладами. Ознайомити студентів з різними напрямками психотерапії, що використовуються при лікуванні психосоматичних хворих.

При цьому основними завданнями курсу є:

- формувати здатність орієнтуватися в сучасних вітчизняних та зарубіжних концепціях психосоматичних захворювань;
- вивчити формування психосоматичних явищ в процесі індивідуального розвитку;
- оволодіти вміннями адекватно діагностувати і компетентно вирішувати основні проблеми клієнта;
- оволодіти основним інструментарієм психотерапевтичної роботи;
- вивчити теоретичні основи надання психологічної допомоги та засвоїти навички психотерапевтичної допомоги при психосоматичних захворюваннях.

3. Результати навчання за дисципліною

Вивчивши курс «Психосоматика» студент повинен:

Знати:

- структуру, предмет, основні завдання та методи психосоматики;
- орієнтуватися в існуючих підходах до вивчення психосоматики;
- структуру та організацію психотерапевтичної допомоги в Україні, сучасний стан психотерапевтичної допомоги;
- теоретичні основи психосоматики та психотерапії;

- сучасні методи діагностики психосоматичних хвороб та види психотехнік, особливо найбільш інформативних щодо раннього виявлення патології;
- сучасні методи лікування та інтенсивної психологічної терапії при різній психосоматичній патології.

Вміти:

- уміти ідентифікувати проблему та сформулювати задачі психологічної допомоги, провести фахову психологічну діагностику причин психосоматичних захворювань;
- розробити адекватні проблеми, методи психотерапії;
- скласти і науково обґрунтувати напрямки в проведенні етіопатогенетичних методів лікування психосоматичних розладів.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I «Методологічні засади психосоматики»							
Тема 1. Психосоматика в нормі і патології.	11	2	-	2	-	-	7
Тема 2. Теоретичні положення та концепції, що пояснюють психосоматичні захворювання.	12	2	-	2	-	-	8
Модульний контроль	2						
Разом	25	4	-	4	-	-	15
Змістовий модуль II «Основи діагностики та психотерапії психосоматичних розладів»							
Тема 3. Особливості психосоматичних розладів. Методи їх діагностики.	11	2	-	2	-	-	7
Тема 4. Особливості терапії психосоматичних розладів. Напрямки та методи психотерапії.	12	2	-	2	-	-	8
Модульний контроль	2						
Разом	25	4	-	4	-	-	15
Змістовий модуль III «Психотерапія психосоматичних захворювань органів дихання та серцево-судинної системи»							
Тема 5. Терапія психосоматичних захворювань органів дихання	11	2	-	2	-	-	7
Тема 6. Терапія психосоматичних захворювань серцево-судинної системи та головного болю.	12	2	-	2	-	-	8
Модульний контроль	2						

Разом	25	4	-	4	-	-	15
Змістовий модуль IV «Психотерапія розладів харчової поведінки та психосоматичних захворювань травного тракту»							
Тема 7. Особливості терапії розладів харчової поведінки.	12	2	-	2	-	-	8
Тема 8. Особливості терапії психосоматичних захворювань травного тракту.	11	2	-	2	-	-	7
Модульний контроль	2						
Разом	25	4	-	4	-	-	15
Змістовий модуль V «Психотерапія захворювань ендокринної системи»							
Тема 9. Особливості терапії захворювань ендокринної системи (цукровий діабет, гіпотеріоз, гіпертеріоз).	18	4	-	4	-	-	10
Модульний контроль	2						
Разом	20	4	-	4	-	-	10
Підготовка та проходження контрольних заходів	30						
Усього	150	20	-	20	-	-	70

5. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I «МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОСОМАТИКИ»

Лекція 1. Психосоматика в нормі і патології.

Психосоматика. Визначення поняття. Історія виникнення. Психосоматичні теорії і моделі. Сучасні уявлення про психосоматичні захворювання.

Основні поняття теми: психосоматика, психосоматичні захворювання, функціональні розлади, конверсійні розлади, психосоматози, «чекагська сімка».

Лекція 2. Теоретичні положення та концепції, що пояснюють психосоматичні захворювання.

Джерела емоційно-обумовлених (психосоматичних) захворювань. Психоаналітичні концепції психосоматичної медицини. Модель відмови від віри в майбутнє Д. Енгеля та А. Шмале. Модель початкового порушення М. Балінта. Теорія “надбаної безпорадності” М. Селігмана. Модель алекситимії. Теорія «Часткового самогубства» за К. Меннінгером. Теорія стресу Кенона та Г. Сельє. Теорія відношень В.М. М’ясищева.

Основні поняття теми: профілі особистості, надбана безпорадність, алекситимія, стрес, десоматизація, ресоматизація, перша лінія оборони, захист другого ешелону.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II «ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ТА ТЕРАПІЇ ПСИХОСОМАТИЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ»

Лекція 3. Особливості психосоматичних розладів. Методи їх діагностики.

Діагностична бесіда. Алгоритм проведення. Психологічні тести в психосоматичній практиці. Торонтська алекситимічна шкала. Проективні методики. Особистісні опитувальники. Тести для виявлення різних форм психічних розладів (тривожних, депресивних та інші).

Основні поняття теми: стрес, копінг-стратегії, алекситимія, тривожні, депресивні розлади, алекситимічна шкала, проективні методики, особистісні опитувальники, техніка «асоціативного анамнезу».

Лекція 4. Особливості терапії психосоматичних розладів. Напрямки та методи психотерапії.

Загальні питання терапії психосоматичних пацієнтів. Внутрішня картина хвороби. Нозогенії (психогенні реакції) при психосоматичних захворюваннях. Символдрама (метод кататимного переживання образів). Арт-терапія. Тілесно-орієнтована психотерапія. Психодрама. Сімейна психотерапія.

Основні поняття теми: внутрішня картина хвороби, нозогенії, гіпернозогнозія, гіпонозогнозія, психотерапія, внутрішній конфлікт, умовна вигода, глибинно-

психологічні методи, методи орієнтовані на симптом і модифікацію поведінки, символдрама, тілесно-орієнтована психотерапія.

Практичне заняття 1. Психосоматика в нормі і патології (2 год).

Практичне заняття 2. Теоретичні положення та концепції, що пояснюють психосоматичні захворювання (2 год.).

Практичне заняття 3. Особливості психосоматичних розладів. Методи їх діагностики (2 год.).

Практичне заняття 4. Особливості терапії психосоматичних розладів. Напрямки та методи психотерапії (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III «ПСИХОТЕРАПІЯ ПСИХОСОМАТИЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ОРГАНІВ ДИХАННЯ ТА СЕРЦЕВО-СУДИННОЇ СИСТЕМИ»

Лекція 5. Терапія психосоматичних захворювань органів дихання.

Картина особистості при бронхіальній астмі. Особливості психотерапії при бронхіальній астмі.

Основні поняття теми: нуклеарний конфлікт, специфічне ставлення, гомеостаз, гіпносуггестивна терапія, аутогенне тренування, дихальна терапія, аутогенне тренування.

Лекція 6. Терапія психосоматичних захворювань серцево-судинної системи та головного болю.

Картина особистості. Особливості застосування методів психотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи та головному болю (головний біль напруги, мігрень).

Основні поняття теми: імпульсивні, адаптивні, регресивні, синдром понадкомпенсації, синдром краху, синдром гіперактивності, релаксація, головний біль напруги, мігрень, терапія сфокусована на вирішенні, символдрама, арт-терапія, креативна візуалізація, сімейна психотерапія.

Практичне заняття 5. Терапія психосоматичних захворювань органів дихання (2 год.)

Практичне заняття 6. Терапія психосоматичних захворювань серцево-судинної системи та головного болю (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV «ПСИХОТЕРАПІЯ РОЗЛАДІВ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ПСИХОСОМАТИЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТРАВНОГО ТРАКТУ»

Лекція 7. Особливості терапії розладів харчової поведінки.

Нервова анорексія і булімія, ожиріння, орторексія. Картина особистості. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи.

Основні поняття теми: анорексія, булімія, ожиріння, орторексія, фрустрація при втраті об'єкта любові, соціальні стереотипи сприйняття тіла, феномен «екстернальної» їжі, гіперкомпенсація, фрустрація при втраті об'єкта любові.

Лекція 8. Особливості терапії психосоматичних захворювань травного тракту.

Виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. Картина особистості. Психосоматичні особливості. Методи психотерапевтичної роботи.

Основні поняття теми: застрягаюча особистість, аутогенне тренування, символдрама, арт-терапія, креативна візуалізація, терапія сфокусована на вирішенні, сімейна психотерапія.

Практичне заняття 7. Особливості терапії розладів харчової поведінки (2 год.)

Практичне заняття 8. Особливості терапії психосоматичних захворювань травного тракту (2 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ V «ПСИХОТЕРАПІЯ ЗАХВОРЮВАНЬ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ»

Лекція 9. Особливості терапії захворювань ендокринної системи (4 год.).

Захворювання ендокринної системи: цукровий діабет, гіпертеріоз, гіпоеріоз та інші. Картина особистості. Особливості застосування методів психотерапії.

Основні поняття теми: надія на досягнення, фруструюча боротьба, відмова від досягнення, готовність до боротьби або втечі, гіперглікемія.

Практичне заняття 9, 10. Особливості терапії захворювань ендокринної системи (4 год.).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Відвідування семінарських занять	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Відвідування практичних занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Робота на практичному занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20	2	20
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	6	2	10	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом		9	59	8	54	8	54	8	54	8	54
Максимальна кількість балів: 275											
Розрахунок коефіцієнта: $275 : 60 = 4,58$; $K = 4,58$											

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії їх оцінювання

Самостійна робота студентів до Модулю 1.

1. Складіть короткий історичний нарис розвитку психосоматики.
2. Створіть порівняльну таблицю «Теорії виникнення психосоматичних розладів», з пунктами: назва теорії, її засновники, основні терміни, ключові положення.

Самостійна робота студентів до Модулю 2.

Підберіть методики для вивчення психосоматичних розладів в дитячому віці.

Самостійна робота студентів до Модулю 3.

Заповніть наступну схему прикладами з досвіду застосування методів при бронхіальній астмі, при захворюваннях серцево-судинної системи та головному болі.

<i>Методи терапії</i>	<i>Особливості їх використання</i>
-----------------------	------------------------------------

	<i>в терапії психосоматичних розладів</i>
1.Символдрама	
2.Арт-терапія.	
3.	
4.	

Самостійна робота студентів до Модулю 4.

Створіть коротке резюме та опорну схему (інтелект-карту) для своєї відповіді на питання теми 7 або 8: Особливості терапії психосоматичних розладів. Напрямки та методи психотерапії.

Самостійна робота студентів до Модулю 5.

Створіть коротке резюме та опорну схему (інтелект-карту) для дискусії з питань теми 9: Особливості терапії захворювань ендокринної системи (цукровий діабет, гіпертеріоз, гіпоеріоз).

Критерії оцінювання:

1. Подана студентом робота повністю відповідає поставленому завданню – 2 б.
2. Всі завдання самостійної роботи виконані повністю – 1 б.
3. В роботі виконано глибокий аналіз інформації – 1 б.
4. . Робота подана на перевірку вчасно – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Формою модульного контролю є тестові завдання. За кожну правильну відповідь на завдання студент отримує один бал. Максимальний бал за модульну контрольну роботу – 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою семестрового контролю є іспит.

Формат екзамену: письмовий.

Критерії оцінювання – *кожен екзаменаційний білет включає 8-м тестових завдань, за кожну правильну відповідь студент отримує по 5 балів.*

Максимальна кількість балів – 40 балів.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Дайте визначення поняття „психосоматика”.
2. Дайте визначення поняття «конверсійний симптом».
3. Поясніть поняття «функціональний розлад».
4. Дайте визначення понять «когнітивний дефіцит, емоційний дефіцит, мотиваційний дефіцит».
5. Проаналізуйте історію виникнення вчення про психосоматичні захворювання.

6. Внесок Ф. Александера, Ф. Данбар, А. Маслоу та ін. в розвиток теорії.
7. Назвіть джерела емоційно обумовлених (психосоматичних) захворювань.
8. Підберіть найбільш близький до вашої професійної позиції психотерапевтичний підхід, поясніть свій вибір. Наведіть реальний приклад терапії за допомогою цього підходу (підібрати текст з книги, статті; відео і т.п.).
9. Проаналізуйте модель відмови від віри в майбутнє Д. Енгеля та А. Шмале.
10. Розкрийте модель початкового порушення М. Балінта.
11. Розкрийте теорію «надбаної безпорадності» М. Селігмана.
12. Дайте визначення поняття «надбана безпорадність».
13. Обґрунтуйте вплив алекситимії на розвиток психосоматичних захворювань.
14. Дайте визначення поняття «алекситимія».
15. Назвіть захворювання, що входять до «чикагської сімки» психосоматичних захворювань.
16. Назвіть та обґрунтуйте основні критерії діагностики психосоматичних розладів.
17. Назвіть консультативну техніку, яка дозволяє клієнтові постійні коливання між обома полюсами психічної і соматичної сфер.
18. Назвіть основні ознаки алекситимії.
19. Розкрийте теорію «часткового самогубства» за К. Меннінгером.
20. Обґрунтуйте модель боротьби за своє тіло Петера Куттера
21. Розкрийте сутність моделі двохшелонної лінії оборони.
22. Проаналізуйте концепцію десоматизації М. Шура.
23. Проаналізуйте теорію стресу Кенона та Г. Сельє. Обґрунтуйте доречність її використання щодо пояснення причин психосоматичних захворювань.
24. Дайте визначення поняття «стрес».
25. Розкрийте теорію відношень В.М. М'ясищева.
26. Назвіть напрям психології, який розглядає психосоматичні порушення як набуті в процесі навчання, неправильної адаптації:
27. Поясніть поняття «десоматизація», «ресоматизація».
28. Розкрийте стратегії поведінки при стресі.
29. Дайте визначення поняття «копінг-стратегія».
30. Розкрийте типи і стратегії копінг-поведінки та стилів поведінки.
31. Розкрийте алгоритм проведення діагностичної бесіди.
32. Обґрунтуйте значення скарг та анамнезу в психосоматиці.
33. Розкрийте значення соматичного симптому при психосоматичному захворюванні.
34. Назвіть психологічні тести, що використовуються в психосоматичній практиці. Обґрунтуйте доцільність їх використання.
35. Підберіть методи діагностики особистості з психосоматичним захворюванням.
36. Використання Торонтської алекситимічної шкали в діагностиці психосоматичних захворювань.
37. Використання проєктивних методик (тести Роршаха, Сонді, ТАТ, малюнкові проєктивні тести) для діагностики психосоматичних захворювань.
38. Використання особистісних опитувальників для діагностики психосоматичних захворювань.
39. Картина особистості при захворюваннях серцево-судинної системи.

40. Розкрийте та обґрунтуйте варіанти психотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи.
41. Картина особистості при бронхіальній астмі (Наведіть приклади з книг, статей, кінофільмів).
42. Зробіть вибір методів психотерапії при бронхіальній астмі. Обґрунтуйте свій вибір.
43. Який внутрішній конфлікт є головним, внутрішньоособистісним конфліктом при гіпертонічній хворобі?
44. Опишіть особливості особистості хворого при гіпертиреозі.
45. Підберіть методи психотерапевтичної роботи з хворими на гіпертиреоз
46. Обґрунтуйте психосоматичні особливості хворого при нервовій анорексії.
47. Опишіть особливості особистості хворого при булімії.
48. Опишіть особливості особистості хворого при ожирінні.
49. Підберіть методи психотерапевтичної роботи з хворими на анорексію.
50. Підберіть методи психотерапевтичної роботи з хворими на булімію.
51. Підберіть методи психотерапевтичної роботи з хворими на ожиріння (наведіть приклади з книг, статей, кінофільмів).
52. Розкрийте особливості психосоматичних розладів та методи їх психотерапії у дитячому віці.
53. Картина особистості при психосоматичних порушеннях органів дихання.
54. Методи психотерапії, що застосовуються при лікуванні психосоматичних захворювань органів дихання.
55. Картина особистості при психосоматичному головному болі.
56. Підберіть методи терапії при психосоматичному головному болі. Поясніть свій вибір.
57. Назвіть види головного болю, що відносяться до психосоматичних.
58. Психосоматичні захворювання серцево-судинної системи.
59. Картина особистості при психосоматичних захворюваннях серцево-судинної системи.
60. Розкрийте особливості психотерапії при захворюваннях серцево-судинної системи.
61. Розкрийте особливості особистості при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
62. Обґрунтуйте особливості психотерапії при психосоматичних захворюваннях шлунково-кишкового тракту.
63. Психосоматика дитячого віку: картина хвороби і методи психотерапії.
64. Визначте до яких захворювань схильна людина гнівлива, з високою вимогливістю до себе та інших, не терпляча. Обґрунтуйте свою відповідь.
65. Визначте до яких захворювань схильна людина, що ніколи або майже ніколи не висловлює свої негативні почуття оточуючим. Поясніть свою відповідь.
66. Визначте до яких захворювань схильна людина критична, що звертає увагу на найдрібніші деталі, «застряє» на певній думці, полюбляє сперечатися з будь-якого приводу. Обґрунтуйте свою відповідь.
67. Підберіть методіку для виявлення механізмів психологічного захисту.
68. Опишіть як виявляється «синдром понадкомпенсації».
69. Опишіть як виявляється «синдром краху».

70. Розкрийте основні положення інтегративної моделі здоров'я і хвороби Вайнера.
71. Розкрийте основні положення моделі вегетативного невроту Ф. Александера.
72. Охарактеризуйте основні положення сучасної системно-динамічної концепції виникнення психосоматичних захворювань.
73. Опишіть картину особистості при гіпотиреозі.
74. Підберіть методи психотерапії при гіпотиреозі та обґрунтуйте ваш вибір.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни «Психосоматика»

Разом: 150 год., лекції – 20 год., практичні заняття – 20 год., МКР – 10 год., самостійна робота – 70 год.

Тиждень									
Модулі	МОДУЛЬ I «МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ПСИХОСОМАТИКИ»		МОДУЛЬ II «ОСНОВИ ДІАГНОСТИКИ ТА ТЕРАПІЇ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДІВ».		МОДУЛЬ III «ПСИХОТЕРАПІЯ ПРИ ПСИХОСОМАТИЧНИХ ЗАХВОРЮВАННЯХ ОРГАНІВ ДИХАННЯ ТА СЕРЦЕВО- СУДИННОЇ СИСТЕМИ»		МОДУЛЬ IV «ПСИХОТЕРАПІЯ ПРИ РОЗЛАДАХ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ ТА ЗАХВОРЮВАННЯХ ТРАВНОГО ТРАКТУ		МОДУЛЬ V «ПСИХОТЕРАПІЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ»
Кількість балів за модуль	59 балів		54 бали		54 бали		54 бали		54 бали
Тема	Психосоматика в нормі і патології.	Теоретичні положення та концепції, що пояснюють психосоматичні захворювання.	Особливості психосоматичних розладів. Методи їх діагностики	Особливості терапії психосоматичних розладів. Напрямок та методи психотерапії.	Терапія психосоматичних захворювань органів дихання	Терапія психосоматичних захворювань серцево-судинної системи та головного болю.	Особливості терапії розладів харчової поведінки	Особливості терапії психосоматичних захворювань травного тракту	Особливості терапії захворювань ендокринної системи (4 год.).
Дати									
Лекції	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	2 бали
Практичні заняття	Психосоматика в нормі і патології. (10+1 бал)	Теоретичні положення та концепції, що пояснюють психосоматичні захворювання (10+1 бал)	Особливості психосоматичних розладів. Методи їх діагностики. (10+1 бал)	Особливості терапії психосоматичних розладів. Напрямок та методи психотерапії (10+1 бал)	Терапія психосоматичних захворювань органів дихання. (10+1 бал)	Терапія психосоматичних захворювань серцево-судинної системи та головного болю. (10+1 бал)	Особливості терапії розладів харчової поведінки. (10+1 бал)	Особливості терапії психосоматичних захворювань травного тракту. (10+1 бал)	Особливості терапії захворювань ендокринної системи. (20+2 бали)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота №1 (25 балів)		Модульна контрольна робота №2 (25 балів)		Модульна контрольна робота №3 (25 балів)		Модульна контрольна робота №4 (25 балів)		Модульна контрольна робота №5 (25 балів)
Самостійні роботи	5 балів	5 балів	5 балів		5 балів		5 балів		5 балів
Підсумковий контроль	Загальна сума балів за семестр – 60 балів (275 балів, застосовується коефіцієнт 4.58). Екзамен – 40 балів. Усього за курс – 100 балів.								

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Бурлачук Л.Ф., Грабская И.А., Кочерян А.С. Основы психотерапии: Учебн. пособие для студентов вузов, которые обучаются по спец. «Психология», «Соц. педагогика». – К.: Ника-Центр, М.: Алетейа, 2005. – 320 с.
2. Кулаков С.А Основы психосоматики. – СПб.: Речь, 2005.
3. Малкина-Пых И.Г. Психосоматика: Справочник практического психолога. – М.: Изд-во Эксмо, 2008. – 992 с.
4. Фролова, Ю. Г. Психосоматика и психология здоровья: Учеб. пособие. 2-е изд., перераб. и доп. / Ю.Г. Фролова. – Мн.: ЕГУ, 2003. – 172 с.

Додаткова:

1. Айві А. Цілеспрямоване інтерв'ювання і консультування. – К.: Сфера, 1998.
2. Александер Ф. Психосоматическая медицина. Принципы и практическое применение. – М.: Эксмо, 2002. — 352 с.
3. Буль П.И. Основы психотерапии. <http://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/74531/c99c73f95831550b79bf589f718836d7.pdf?sequence=1>
4. Гарбузов В.И. Концепция инстинктов и психосоматическая патология. (Наднормативная диагностика и терапия психосоматических заболеваний и неврозов). – СПб.: «СОТИС», 1999.
5. Дзеружинская Н.А. Коморбидные психические расстройства у пожилых пациентов кардиологической практики : Дисс. докт. мед. наук. – К., 2003.
6. Діденко С. В.Клінічна психологія. Словник-довідник ("Академвидав") 2012. – 320с.
7. МакДугал Д. "Театры тела". – М.: Когито-Центр, 2007.
8. Максименко С.Д., Шевченко Н.Ф. Психологічна допомога тяжким соматичним хворим . – К.:Миланик, 2007. – 142 с.
9. Малкина-Пых И.Г. Терапия пищевого поведения. – http://bookz.ru/authors/irina-malkina-pih/terapia-_515/1-terapia-_515.html
10. Менделевич В.Д., Соловьева С.Л. Неврология и психосоматическая медицина. – М.: Медпресс-информ., 2002.
11. Методы современной психотерапии. Учебное пособие / Сост. Кроль Л.М., Пуртова Е.А. – М.: Класс, 2001.
12. Психотерапевтическая энциклопедия Б.Д. Карвасарский (общая редакция) – СПб.: Изд. "Питер", 1999. – 752 с.
13. Сандомирский М.Е. Психосоматика и телесная психотерапия: Практическое руководство- М: «Класс»,2005.-592с.
14. Саймонтон К., Саймонтон С. Психотерапия рака. – СПб.: Питер, 2001.
15. Соколова Е.Т., Николаева В.В. Особенности личности при пограничных расстройствах и соматических заболеваниях. – М., 1995.